

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาศิลปะศึกษา ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครู โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร ๓ กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ๑๐๐ คน อาจารย์นิเทศก์ ๑๖ คน และอาจารย์ที่เลี้ยง ๑๐๐ คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ร้อยละ ๑๐๐ อาจารย์นิเทศก์ร้อยละ ๑๐๐ และอาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ ๘๒ รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น ๒๑๖ ชุด ได้รับคืนมา ๑๘๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๒

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง และนำข้อมูลที่ได้จาก อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง ในวิทยาลัยครูส่วนกลางและวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มา วิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

๑. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๔ ปี วุฒิสถุที่สุดก่อนเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู จบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และอื่นๆ ทำการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในโรงเรียนสหศึกษา ระบุมัธยมศึกษา และใช้เวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

๑. ภาคการศึกษา

๒. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง ๔๐-๕๕ ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิ ปริญญาตรีทางศิลปะศึกษา มีประสบการณ์ทางการสอนระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี มีประสบการณ์ ทางการนิเทศการสอนระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมทางศิลปะศึกษา และมี ประสบการณ์ทางการนิเทศการสอนวิชาศิลปะศึกษา

๓. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ที่เลี้ยง

อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง ๓๕-๓๙ ปี มีประสบการณ์ทางการสอนระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี ทำการสอนในโรงเรียนสหศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิทางศิลปศึกษา มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่เลี้ยง และเคยผ่านการอบรมทางศิลปศึกษา

จากการทดสอบค่าที (t-test) ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลาง กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาศิลปศึกษาในแต่ละด้าน พอสรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านการเรียนการสอน

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ปัญหาด้านอุปกรณ์และสถานที่

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาด้านอุปกรณ์และสถานที่ไม่แตกต่างกัน

ปัญหาด้านการปกครองชั้นเรียน

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาด้านการปกครองชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาความสามารถในการจำชื่อนักเรียนทุกคน นักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ปัญหาด้านตัวนักเรียน

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาด้านตัวนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ปัญหาคำสอนโรงเรียนที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาคำสอนโรงเรียนที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ปัญหาคำสอนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาคำสอนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ปัญหาคำสอนอาจารย์ที่เลี้ยง

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาคำสอนอาจารย์ที่เลี้ยงไม่แตกต่างกัน

ปัญหาคำสอนอาจารย์นี้เทศก์

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาคำสอนอาจารย์นี้เทศก์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาการตรงต่อเวลาในการนี้เทศก์ของอาจารย์นี้เทศก์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นี้เทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง มีข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้เสนอแนะว่า วิทยาลัยครูควรวางวิธีการให้โรงเรียนที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้น ควรจัดสัมมนาระหว่างอาจารย์นี้เทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และผู้บริหารโรงเรียนที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน การนี้เทศก์การสอนของอาจารย์นี้เทศก์ควรมีการจัดระเบียบที่ชัดเจน

โดยเฉพาะในค่านเวลาที่ทำการนิเทศ การวัดผลและการประเมินผลใหม่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของอาจารย์นี้เทศก์

อาจารย์นี้เทศก์ได้เสนอแนะว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาศิลปศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ วิทยาลัยครูควรปรับปรุงแก้ไขในค่านความสะดวกในการเดินทางไปทำการนิเทศของอาจารย์นี้เทศก์ให้มากขึ้น และวิทยาลัยครูควรมีระบบการฝึกนักศึกษาอย่างเข้มงวด ก่อนที่จะออกไปทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่เลี้ยง

อาจารย์ที่เลี้ยงได้เสนอแนะว่า วิทยาลัยครูควรมีการเตรียมนักศึกษาใหม่ให้มีความพร้อมอย่างจริงจัง ก่อนออกไปทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นี้เทศก์ควรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับอาจารย์ที่เลี้ยง และวิทยาลัยครูควรมีการวัดผลและการประเมินผลให้รัดกุมยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นี้เทศก์ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๕-๓๙ ปี มีวุฒิปริญญาตรีทางศิลปศึกษา ทำการสอนมาแล้ว ๑๑-๑๕ ปี ผ่านการเป็นอาจารย์นี้เทศก์มาแล้วทุกคน ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมทางศิลปศึกษา และมีประสบการณ์ทางการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษามาแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับการทำหน้าที่ อาจารย์นี้เทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาศิลปศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกลีสวพันธ์ ขจรพูนกิตติ (๒๕๒๐ : หน้าบทคัดย่อ) และผลการวิจัยของ สมัย รื่นสุข (๒๕๒๐ : หน้าบทคัดย่อ) ที่ว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรมีประสบการณ์ทางการสอนอย่างน้อย ๓ ปี และผลการวิจัยของไพศาล สิทธิเลิศ (๒๕๒๓ : หน้าบทคัดย่อ) ที่ว่า สมรรถภาพของอาจารย์นี้เทศก์ที่จำเป็นที่สุด ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการนิเทศการฝึกสอน

๒. ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๕-๓๙ ปี มีวุฒิปริญญาตรีทางศิลปศึกษา ทำการสอนมาแล้ว ๑๑-๑๕ ปี เคยมีประสบการณ์การทำหน้าที่ อาจารย์ที่เลี้ยงมาแล้วเป็นเวลานาน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับหน้าที่

อาจารย์เลี้ยง เพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะโดยตรง และมีประสบการณ์อย่างเพียงพอในอันที่จะมองเห็นขอบกรอบของนักศึกษา และสามารถแนะแนวทางในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บำรุง ฉิมพลีวงศ์ (๒๕๒๐ : หนาบทคัดย่อ) ที่ว่า ครูที่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ครูที่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนมีระยะเวลาที่ต่างกัน จะมีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนแตกต่างกัน

อาจารย์เลี้ยงยังมีความคิดเห็นว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรให้ความสำคัญกับอาจารย์ที่เลี้ยงใหม่มากขึ้น และปรับปรุงการประสานงานระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นี้เทศก์ให้ดีขึ้น จะทำให้สามารถร่วมมือกันช่วยเหลือ แก้ไขปรับปรุงขอบกรอบของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรจบ วงศ์ยั้ง (๒๕๒๐ : หนาบทคัดย่อ) ที่ว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรร่วมมือกับครูใหญ่และครูที่เลี้ยง ในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน

๓. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาศิลปศึกษาในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาด้านการปกครองชั้นเรียน และปัญหาด้านอาจารย์นี้เทศก์ ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนกลางและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยครู

๑. วิทยาลัยครูควรจัดสัมมนาหรือประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นี้เทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อชี้แจงแนวนโยบายและรายละเอียดต่างๆ ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครูต่อไป

๒. วิทยาลัยครูควรจัดปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาศิลปศึกษา โดยเฉพาะ จะได้นำนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การเตรียมตัวก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การทำบันทึกการสอน และให้

มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากวิชาอื่น เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ปฏิบัติงานอย่างมีความมั่นใจ

๓. วิทยาลัยครูควรรจัดให้มีการประชุมพิเศษครู อาจารย์นิเทศก์ ระหว่างวิทยาลัยครูต่างๆร่วมกัน เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการนิเทศการสอนให้ตรงกัน ตามมาตรฐานที่ต้องการอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

๑. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยใช้เวลาในการเตรียมตัวอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ควรเตรียมตัวในด้านความแม่นยำในเนื้อหาวิชา การนำเทคนิคใหม่ๆในการสอนที่มีประสิทธิภาพไปใช้สอน การจัดกิจกรรม การวัดผลและการประเมินผลที่ถูกต้องและมีความยุติธรรม เป็นต้น

๒. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรรับฟังคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาถึงความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระยะก่อนและหลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่มีต่ออาชีพครูศิลปศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบว่า หลังจากที่นักศึกษาได้ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้ว นักศึกษาจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพอย่างไร

